

**ปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชน
กรณีศึกษา ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม**
**Problems and Guidelines for Increasing Public Awareness of Fundamental Law
Incise Klong Mai Sub-District, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province**

ธีรศักดิ์ ลีละพัฒนา^{1*} นเรศ ชูดวง² นาฏนาภา ชูดวง³ ฉลองบุญ เพ็งลำ⁴ และเอนก น้อยพิทักษ์⁵
Theerasak Lelapattana^{1*} Naret Chooduang² Nadnapa Chooduang³ Chalongboon Panglum⁴ and Anek Noipitak⁵
^{1*2,3}ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
^{1*2,3}Assistant Professor., Law Education Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University
⁴อาจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
⁴Lecturer., Law Education Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University
⁵นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
⁵President of Khlong Mai Subdistrict Administrative Organization Sam Phran District Nakhon Pathom Province

*Corresponding Author, Email: note_161@windowslive.com

Received: March 13, 2024

Revised: April 10, 2024

Accepted: May 9, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชน กรณีศึกษา ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากการเก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม โดยผลวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายในระดับต่ำ หน่วยงานของรัฐมีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ไม่เพียงพอและช่วงอายุ อาชีพมีผลต่อการรับรู้กฎหมายที่แตกต่างกัน โดยควรกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ พร้อมให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ด้านกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ และควรมีเนื้อหากฎหมายที่เหมาะสมกับวัยและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งมีข้อเสนอแนะให้มีการอบรมความรู้กฎหมายให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ โดยให้ประชาชนมีโอกาสศึกษากฎหมายจากคู่มือหรือชุดองค์ความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา

คำสำคัญ: กฎหมายพื้นฐาน การรับรู้ ประชาชน

Abstract

The research titled “problems and guidelines for increasing public awareness of fundamental law incase Klong Mai Sub-district, Sam Phran District, Nakhon Pathom Province” aims to study the problems, seek solutions regarding the public’s awareness

of basic laws, Qualitative research methods from collecting data from interviews and focus groups. The findings revealed that residents in the area have a low level of knowledge and understanding of the law. Government agencies provide insufficient legal knowledge, and age and occupation affect legal awareness differently. It is recommended that government agencies provide training to enhance legal knowledge among residents, ensure regular legal awareness campaigns, and create age-appropriate and easily accessible legal content. Additionally, it is proposed to conduct legal knowledge training for the public and officials. Moreover, the public should have the opportunity to study the law from manuals or knowledge sets that can be accessed anywhere, anytime.

Keywords: *fundamental law, perception, people*

บทนำ

กฎหมายมีความสำคัญต่อชีวิตของทุกคนไม่ว่าจะเป็นเรื่อง สิทธิ เสรีภาพ ความเท่าเทียม ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งได้รับความคุ้มครองจากรัฐภายใต้กฎหมายโดยเท่าเทียม เนื่องด้วยสังคมประกอบด้วยบุคคลหลายเชื้อชาติ หลายศาสนา หลายเผ่าพันธุ์ การใช้ชีวิตในสังคมการอยู่ร่วมกันของแต่ละชุมชน จึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ของสังคมและกฎเกณฑ์ที่ว่านี้ คือ กฎหมายที่ทุกคนในสังคมต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น กฎหมายจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละชุมชนแต่ละสังคมจำเป็นต้องรู้ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขภายใต้ สิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียมในกรอบของกฎหมายเพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมบรรลุเป้าหมายสูงสุด ดังนั้น การรับรู้กฎหมายและการไม่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานถือได้ว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของบุคคลในสังคมเพราะจะนำมาซึ่งความผาสุกของทุกคนในสังคมแล้ว ย่อมต้องไม่กระทำการใดที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น อันเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย

กฎหมายเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศ โดยเกี่ยวข้องกับการที่ประชาชน รัฐหรือองค์กรของรัฐจึงต้องให้ความสำคัญในการให้ความรู้ทางด้านกฎหมายพื้นฐานแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนรับรู้และเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่กระทำการใดที่เป็น การละเมิดสิทธิผิดต่อกฎหมาย โดยการกระทำได้กล่าว อาจเป็นการละเมิดได้ทั้งกฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญา จากเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยสนใจเรื่อง ปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชน กรณีศึกษา ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม จึงศึกษาเพื่อจะนำความรู้ไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านกฎหมายของประชาชน และนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกในสังคมภายใต้กฎหมาย โดยมีเป้าหมายสำคัญที่ต้องการสร้างองค์ความรู้ด้านกฎหมาย

พื้นฐานของคนในชุมชน เช่น การสร้างคู่มือการรับรู้กฎหมายของคนในชุมชน เพื่อเป็นแนวทางขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน อีกทั้งเห็นว่าการศึกษานี้จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้ผู้ใช้อำนาจทางปกครองสามารถบริหารจัดการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขที่แท้จริง โดยคณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินการวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชน กรณีศึกษา ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านกฎหมายพื้นฐานของประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัญหาของการรับรู้กฎหมายของประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อแสวงหาแนวทางในการเพิ่มการรับรู้ด้านกฎหมายพื้นฐานของประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลในการศึกษาปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาจากเอกสารทั้งในและต่างประเทศ หนังสือ ตำรา บทความ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม ในเรื่องดังกล่าว ซึ่งศึกษาในพื้นที่ ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

นิยามศัพท์เฉพาะ

กฎหมายพื้นฐาน (fundamental law) หมายถึง กฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของประชาชนทั่วไป

การรับรู้ (perception) หมายถึง กระบวนการตระหนักรู้ เหตุการณ์ หรือคุณสมบัติความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว ทั้งนี้โดยมีการเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ ฯลฯ ความสัมพันธ์ของการรับรู้และความรู้สึก

ประชาชน (people) หมายถึง คนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ความคิดการเป็นพลเมือง (Citizenship Education)

คือ แนวคิดการเรียนรู้ที่พัฒนาสร้างเสริมความเข้าใจ และทักษะที่จะให้พลเมืองในสังคมมีส่วนร่วมของความเป็นพลเมือง เช่น สิทธิ หน้าที่พลเมืองประชาธิปไตย สิทธิพื้นฐานของมนุษยชน กระบวนการยุติธรรม วัฒนธรรม ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาบ้านเมืองของตน ประเทศชาติ เพื่อเสริมสร้างให้พลเมืองนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ของตนในฐานะพลเมือง ก่อให้เกิดประสิทธิภาพรวมถึงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของสังคมของตนในสังคมได้อย่างสันติสุข สงบสุข และความยั่งยืน (กิจฐเขต ไกรวาส, 2561: 230-231)

แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก โดยการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในด้านปัจเจกบุคคล สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี โดยมุ่งหวังที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ของประเทศ และเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ (ปรีดี ประทุมสุรธรรม, 2562: 97-100)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

แนวความคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์การศึกษา เป็นการสนองต่อความบกพร่องที่เกิดขึ้นในอดีตและถอดบทเรียนต่อยอดการเรียนรู้ของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นที่จะให้ความรู้ และความจำเป็นต่อบุคคลทุกคนที่ขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาในช่วงเริ่มแรกของชีวิตในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น

การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องมีมุมมองแบบองค์รวมที่ครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกด้าน ได้แก่

1. มีมุมมองอย่างเป็นระบบ
2. มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. มีแรงจูงใจที่จะเรียน
4. มีวัตถุประสงค์ของนโยบายการศึกษาที่หลากหลายมุมมองวงจรชีวิตที่ให้ความสำคัญ

กับเป้าหมายการศึกษาที่หลากหลาย

ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ พลังผลักดันที่สำคัญทางสังคมเศรษฐกิจ จำนวนมากสนับสนุนแนวความคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตกระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของการทำงาน ตลาดแรงงาน และโครงสร้างอายุประชากรเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความจำเป็นที่จะต้องมีการยกระดับทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างต่อเนื่อง (ผุสดี กลิ่นเกษร, 2562: 32-35)

การนำแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาปฏิบัติให้เป็นจริงสำหรับทุกคนให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบใน 5 ประเด็น ดังนี้

1. ปรับปรุงการเข้าถึงคุณภาพและความเป็นธรรมในการเรียน
2. สร้างรากฐานที่มั่นคงด้านทักษะสำหรับทุกคน
3. ให้ความสำคัญกับทุกรูปแบบของการเรียนรู้
4. จัดสรรทรัพยากรและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรจากทุกภาคส่วน
5. ความร่วมมือของทุกภาค

3. ทฤษฎีปัญญานิยม (Cognitive Theory)

ฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget) นักจิตวิทยาชาวสวิส โดยเชื่อว่า การพัฒนาการศึกษาตามทฤษฎีปัญญานิยม มีดังนี้

1. เน้นกระบวนการทางปัญญาของผู้เรียนมากกว่าการเน้นพฤติกรรมภายนอก
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดมาจากการนำพฤติกรรม หรือแนวคิดของผู้อื่นมาเป็นแบบแผนโดยใช้ประสบการณ์จากการฟัง การดู และการอ่านงานผู้อื่นมาประยุกต์ใช้ในงานของตนเอง (วุฒิชัย จำรงค์, 2523: 6)

โดยมีกระบวนการของการเรียนรู้แบ่งเป็น 6 กระบวนการ ดังนี้

1. ตระหนักรับรู้ปัญหาซึ่งเป็นขั้นตอนแรกที่จะแก้ไขปัญหาทำให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ค้นหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหา เช่น การวิเคราะห์หาสาเหตุ การพิจารณาถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เกิดขึ้น การแสวงหาทางเลือกที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ
3. ตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา โดยเป็นขั้นตอนการตัดสินใจว่าจะเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างไรที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้มากที่สุด
4. เรียนรู้และลงมือปฏิบัติตามทางเลือก โดยมีขั้นตอนย่อยๆคือการวางแผนการดำเนินงานดำเนินงานตามทางที่เลือกหรือกำหนดไว้
5. การปรับปรุงซึ่งในการดำเนินงานอาจเกิดปัญหาขึ้น ดังนั้นการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สำเร็จลุล่วงจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง
6. การประเมินผล เป็นการประเมินว่าวิธีที่เลือกใช้นั้นสามารถแก้ไขปัญหาได้จริงหรือไม่

5. กฎหมายพื้นฐานที่ประชาชนควรรู้

5.1 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

5.1.1 การซื้อขาย

การซื้อ การขาย เป็นการกระทำในทางกฎหมายรูปแบบหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยนสิ่งของกับเงินตราโดยจะขอยกตัวอย่างที่เห็นกันได้บ่อย การซื้อของที่มีมูลค่ามากต้องมีการรัดกุมและรอบคอบมากขึ้นกฎหมายจึงได้กำหนดวิธีการเช่นนี้ไม่ใช่จะใช้จากซื้อกันแล้วแลกเงินกับโฉนดที่ดิน โดยจะขออธิบายขั้นตอน ดังนี้

1) การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ต้องทำเป็นหนังสือ

2) ไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นโมฆะ วิธีนี้ให้ใช้บังคับถึงซื้อขายเรือมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งซื้อขายแพและสัตว์พาหนะด้วย” (วัฒนา คณาวิทยา, 2566: 78-80)

5.1.2 การกู้ยืมเงิน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่ง กล่าวว่า “การกู้ยืมเงินกว่าสองพันบาท กฎหมายกำหนดให้การกู้ยืมเงินจะต้องมีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงิน มิเช่นนั้นจะไม่สามารถฟ้องร้องบังคับคดีได้”

วรรคสอง ในการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น ท่านว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดงหรือเอกสารอันเป็นหลักฐาน แห่งการกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้แทงเพิกถอนลงในเอกสารนั้นแล้ว

ดังนั้น การกู้ยืมเงินกว่า 2,000 บาทขึ้นไปนั้น ถ้าไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมไม่สามารถฟ้องบังคับคดีได้ และการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือจะนำสืบได้ก็ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดงหลักฐานการกู้ยืมได้เวนคืนแล้ว และได้แทงเพิกถอนในเอกสารนั้นแล้ว จะต้อง มีหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน ซึ่งในสัญญากู้ยืมเงินนั้นจะต้องเป็นลายลักษณ์อักษรและต้องมีลายมือชื่อของผู้กู้เป็นสำคัญในส่วนของการดอกเบี้ยเงินกู้จะไม่เกินกว่าที่กฎหมายไทยกำหนด กล่าวคือ ร้อยละ 15 ต่อปี หรือ ร้อยละ 1.25 ต่อเดือน ยกเว้นในกรณีที่สถาบันทางการเงินหรือธนาคารที่กฎหมายกำหนด (ยุริสส์รชญา ยกชีว, 2566: 73)

5.2 กฎหมายอาญา

5.2.1 ฐานลักทรัพย์

ความผิดฐานลักทรัพย์เป็นความผิดพื้นฐานอันเป็นองค์ประกอบหลัก ที่สำคัญไปสู่ความผิดฐานอื่น กล่าวคือ ฐานวิ่งราวทรัพย์ตามมาตรา 336 ฐานชิงทรัพย์ตามมาตรา 339 และฐานปล้นทรัพย์ตามมาตรา 340 เนื่องจากจะมีความผิดเหล่านี้ได้ผู้กระทำความผิดฐาน

ลักทรัพย์ด้วยในตัวเสมอ นอกจากนี้ความผิดอื่นเช่น ฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 ฐานยักยอกตามมาตรา 352 มีความคล้ายขององค์ประกอบกับฐานลักทรัพย์ ดังนั้น หากมีความเข้าใจถึงองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์แล้วจะสามารถพิจารณาข้อแตกต่างของฐานอื่นได้ชัดเจนขึ้น

มาตรา 334 ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริตผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท องค์ประกอบภายนอก คือ 1. ผู้ใด 2. เอาไป 3. ทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยองค์ประกอบภายใน คือ 1. เจตนา 2. เจตนาพิเศษ (มูลเหตุจูงใจ)

“การเอาไป” หมายถึง การแย่งการครอบครองในลักษณะตัดกรรมสิทธิ์ อันแสดงว่าตัวทรัพย์นั้นต้องอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น เพราะหากผู้หนึ่งมีการครอบครองไว้ก่อนแล้วกับถือเอามาเป็นของตนย่อมไม่ผิดฐานนี้แต่อาจเป็นความผิดฐาน ยักยอกตามมาตรา 352 หรือหากทรัพย์นั้นไม่มีผู้ใดครอบครองเช่นเป็นของผู้อื่นที่ทำการตกหาย แล้วเก็บได้ก็ไม่ผิดฐานนี้แต่อาจผิดตามมาตรา 352 วรรคสอง นอกจากนี้ ลักษณะการแย่งการครอบครองเป็นเรื่องที่ผู้ครอบครองทรัพย์นั้น ไม่ได้เต็มใจมอบให้และเป็นการที่เอาไปที่มีใช้เพียงชั่วคราว ประการแรกต้องพิจารณาว่าทรัพย์อยู่ในความครอบครองของใคร การครอบครองนี้ไม่จำเป็นถึงขนาดที่ว่ามีสิทธิครอบครองแต่ผู้ครอบครองทรัพย์นั้นเป็นผู้ที่ควบคุมบังคับเข้ากับทรัพย์นั้นได้ ดังนั้น การแย่งการครอบครองโดยลักเอาทรัพย์จากผู้รับฝาก หรือแม้แต่เอาทรัพย์ไปจากการครอบครองของผู้ที่ลักทรัพย์ของผู้อื่นก็เป็นความผิดเช่นกัน

หากผู้ใดเอาทรัพย์ไปเพียงยืมถือทรัพย์นั้นไว้แทนผู้อื่น ความครอบครองในทรัพย์นั้นย่อมเป็นของผู้อื่นอยู่ จึงมีความผิดฐานลักทรัพย์มิใช่ยักยอก การที่เจ้าของทรัพย์ให้ผู้ใดช่วยดูแลทรัพย์ชั่วคราว ไม่เป็นการส่งมอบการครอบครองหรือฝากทรัพย์ ดังนั้น หากผู้หนึ่งเอาทรัพย์ไปยืมถือเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ เช่น หากเจ้าของวานให้ช่วยถือกระเป๋าเพื่อจะเข้าห้องน้ำแล้วมีการหยิบเอาเงินในกระเป๋าไป (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2555: 23)

5.2.2 ฐานการบุกรุก

เรื่องความผิดฐานบุกรุก บทบัญญัติตามกฎหมายไทยในปัจจุบันที่จะนำมาบังคับใช้กรณี การบุกรุกเคหสถาน ที่พักอาศัย ได้แก่ บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องความผิดฐานบุกรุก ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 362 ถึงมาตรา 366 โดยที่มาตรา 362 ถึงมาตรา 364 เป็นฐานความผิด มาตรา 365 เป็นเหตุฉกรรจ์ของความผิดตามมาตรา 362 ถึงมาตรา 364 ส่วนมาตรา 366 เป็นข้อบัญญัติทางวิธีพิจารณา มาตรา 364 จะกำหนดลักษณะการกระทำเป็นความผิด คือ การกระทำที่เป็นการเข้าไปหรือซ่อนตัวในสถานที่โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่นั้น เมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออกและมาตรา 365 เป็นเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานบุกรุก ของมาตรา 362 ถึง มาตรา 364 โดยกำหนดให้การใช้กำลังประทุษร้าย

หรือเชื่อว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยมีอาวุธ หรือร่วมกระทำความผิดด้วย ตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือในเวลากลางคืนเป็นเหตุกรรจ์ ผู้กระทำความผิดจะต้องมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่า มาตรา 364 ซึ่งการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยเป็นความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาโดยมีเหตุผลและความจำเป็น ดังนี้

1) โดยจะพิจารณาถึงทฤษฎีและหลักการทางกฎหมายอาญา เนื่องจากการบุกรุกเข้าไปในเคหสถานที่พักอาศัยโดยมิชอบนั้นเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล และสิทธิในที่อยู่อาศัยทำให้บุคคลที่อยู่ในที่พักอาศัยนั้น ตกอยู่ในความเสี่ยงภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นมาภายหลังจากการที่ผู้บุกรุกได้บุกรุกเข้ามาในที่พักอาศัย

2) ความทับซ้อนอันเป็นความผิดอาญาเดิม ตามกฎหมายไทยนั้นคือ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 362 ถึงมาตรา 366 อันเป็นความผิดฐานบุกรุกที่กล่าวไว้ ดังกล่าวจะเห็นว่ ลักษณะของการบุกรุกโดยมีการแบ่งแยกการกระทำที่เป็นความผิดบุกรุกออกไว้ชัดเจน คือ จะแยกกำหนดการบุกรุกแบบธรรมดาทั่วไปกับการบุกรุกเคหสถานออกไว้แยกต่างหาก จึงสรุปได้ว่ ในการเปรียบเทียบประเด็นความครอบคลุมของบทบัญญัติที่จะนำมาบังคับใช้กับกรณีการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยประเทศไทยที่มีเพียงบทบัญญัติความผิดฐานบุกรุกธรรมดาเท่านั้น ยังไม่มีการบัญญัติเกี่ยวกับความผิด ที่เป็นการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยไว้โดยเฉพาะแยกออกจากจากการบุกรุกธรรมดาจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของไทย เกี่ยวกับการบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันไว้เพียงเท่านั้น จึงไม่สอดคล้องและไม่มีการแบ่งแยกถึงสถานที่ที่บุกรุกที่พักอาศัยให้ชัดเจนทั้งที่การกระทำเช่นนั้นเป็นการรบกวนความสงบสุขต่อการดำรงชีวิตในพื้นที่ส่วนตัวสิทธิในความเป็นเจ้าของบ้านนั้นเป็นสิ่งที่กฎหมายจะคุ้มครอง โดยมุมมองของต่างประเทศเห็นว่าการบุกรุกเคหสถานที่พักอาศัยเป็นเหตุกรรจ์ หรือเหตุที่ต้องทำให้ผู้กระทำความผิดรับโทษหนักขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึก ประกอบกับการจัดประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อนำไปสู่การค้นหารูปแบบการยุติข้อพิพาทแบบมีส่วนร่วมในชุมชน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาจากภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (focus group)

2. ประชากรกลุ่มเป้าหมายและการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

2.1 กลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยใช้หน่วยในการวิเคราะห์ในระดับจุลภาค คือ ระดับบุคคล แบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเป้าหมายหลักที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นิติกร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนอื่น

ที่เกี่ยวข้องโดยตรง 2) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการจัดประชุมสนทนากลุ่ม เป็นกลุ่มเดียวกันกับการสัมภาษณ์โดยการสนทนากลุ่มเพื่อสังเคราะห์ความคิดเห็นร่วมกัน

2.2 การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกแบบเจาะจงซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่สามารถให้ความรู้ ความคิดเห็น ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้กฎหมายแก่ประชาชน และยินดีถ่ายทอดข้อมูล ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นิติกร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยจะเน้นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นิติกร และผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยตรง ส่วนในกลุ่มอื่นนั้นเป็นการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาและแนวทางการเพิ่มการรับรู้กฎหมายพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการจัดสนทนากลุ่ม จำนวน 20 คน ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ครั้ง แบ่งออกเป็นครั้งที่ 1 เพื่อเป็นการศึกษาถึงปัญหาการรับรู้กฎหมายของคนในชุมชน และครั้งที่ 2 เป็นการสนทนากลุ่ม เป็นการสนทนากลุ่ม เพื่อเป็นการสรุปและเสนอแนะเพิ่มเติมก่อนเขียนร่างโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3. พื้นที่การศึกษาวิจัย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เนื่องจากพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาการรับรู้กฎหมายพื้นฐานน้อย และมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นค่อนข้างมาก จึงมีความน่าสนใจในการทำการศึกษาเพื่อพัฒนาการรับรู้กฎหมายพื้นฐาน โดยการพัฒนาชุดองค์ความรู้หรือนวัตกรรมในการให้ความรู้ชุมชนเพื่อเป็นการขจัดข้อพิพาทเบื้องต้นได้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ซึ่งคำถามที่สัมภาษณ์จะเป็นประเด็นที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการของการวิจัย โดยเกิดจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงให้ผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการการถอดถ้อยคำจากการให้สัมภาษณ์แบบคำต่อคำฉบับที่ทำการสังเกตการณ์ และคัดลอกข้อความสำคัญจากเอกสารและบันทึกอย่างละเอียด เพื่อให้การตีความและการกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องเชื่อถือได้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปรายงานการดำเนินการ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านกฎหมายพื้นฐานของประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่าประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีระดับความรู้กฎหมายในระดับน้อยมาก เนื่องด้วยเป็นพื้นที่มีปัญหาข้อพิพาท ทั้งยังได้รับการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายที่น้อยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทุกคนจึงมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า ต้องมีการสนับสนุนให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงหน้าที่พลเมืองประชาธิปไตย สิทธิพื้นฐานของมนุษยชน กระบวนการยุติธรรม เมื่อได้ทราบแล้วจะเกิดการหาความรู้ด้านกฎหมายมาปกป้องสิทธิดังกล่าว ทั้งยังสามารถนำความรู้ทางด้านกฎหมายมาปกป้องคนในครอบครัว ชุมชนของตนเอง แล้วจึงขยายไปในระดับที่ใหญ่ขึ้นจนถึงระดับประเทศ และหน่วยงานของรัฐควรมีการบูรณาการร่วมกัน เช่น หน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานระดับอำเภอ หน่วยงานทหาร ตำรวจต้องทำงานประสานร่วมกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาของการรับรู้กฎหมายของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เห็นไปในทางเดียวกันว่าช่วงอายุและอาชีพ มีผลต่อการรับรู้กฎหมายที่แตกต่างกัน เช่น วัยเด็กจะมีการรับรู้กฎหมายในระดับต่ำ หรือน้อยมาก เนื่องจากความคิด ความรู้ การตัดสินใจยังมีไม่มากจึงต้องอาศัยผู้ปกครองในการดูแลเป็นหลักที่จะนำพาให้เด็ก ๆ สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ พออายุเข้าสู่วัยรุ่น ก็เริ่มจะมีการรับรู้ได้สิ่งใดเป็นความผิด เช่น การทำร้ายร่างกาย มีความผิดจะทำให้ได้รับโทษทางอาญา รวมไปถึงสื่อออนไลน์ที่แสดงให้เห็นว่า การรับโทษจากการทำร้ายจะมีโทษ กักขัง จำคุก ทำให้เด็กได้รู้ว่าหากมีการกระทำผิดต่าง ๆ จะต้องรับโทษ รวมไปถึงการลักทรัพย์ หลอกหลวงผู้อื่น พอเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ก็จะมีประสบการณ์ ความรู้ ความคิดที่มากขึ้น ส่งผลให้การกระทำต่าง ๆ ผ่านกระบวนการคิดที่มากขึ้นและการรับรู้ก็จะเข้มข้นขึ้น เช่น จากการประสบพบเจอด้วยตนเองหรือจากการไปมีส่วนร่วมในทางคดี การเรียนรู้จากหนังสือกฎหมาย ข่าวสารการได้รับการอบรมทางด้านกฎหมายต่าง ๆ ส่งผลให้มีความคิดที่จะยับยั้งชั่งใจไม่เลือกที่จะกระทำความผิด

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อแสวงหาแนวทางการเพิ่มการรับรู้ด้านกฎหมายพื้นฐานของประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เห็นไปในทางเดียวกันว่า ต้องมีการเสริมสร้างความรู้กฎหมายพื้นฐานให้กับประชาชนอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากการรับรู้เพียงครั้งเดียวหรือสองครั้ง อาจจะทำให้ประชาชนไม่สามารถจดจำได้ทั้งหมด หากไม่ประสบกับปัญหาก็ไม่ตระหนักว่ามีความจำเป็นต้องรู้กฎหมายพื้นฐาน ทั้งกฎหมายมีอยู่จำนวนมากหลายฉบับ จึงต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอด ซึ่งจะไปสอดคล้องกับ

แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีจุดประสงค์ให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ (อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง และจิรัชยา เจียวกิก, 2563: 249) เป็นการสนองต่อความบกพร่องที่เกิดขึ้นในอดีต และถอดบทเรียนต่อยอดการเรียนรู้ของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นที่จะให้ความรู้และความจำเป็นต่อบุคคลทุกคนที่ขาดโอกาสในการได้รับรู้กฎหมายพื้นฐาน โดยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าควรสร้างองค์ความรู้ด้านกฎหมายอย่างง่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น การสร้างคู่มือกฎหมายเฉพาะเรื่อง อาทิ การกู้ยืมเงิน หรือเรื่องมรดก โดยสอดแทรกให้คนในชุมชนเข้าถึงความรู้นั้นได้ง่าย ซึ่งอาจมีการสร้างสื่อผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เช่น แอปพลิเคชันไลน์ เฟซบุ๊ก หรือเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ เป็นต้น อีกทั้งควรมีบอร์ดประชาสัมพันธ์ เสียงตามสายในการเผยแพร่ความรู้อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ที่ 1

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเห็นไปในทางเดียวกันว่า ประชาชนในชุมชนตำบลคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มีความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมายในระดับต่ำ-ปานกลาง ด้วยการที่ประชาชนในพื้นที่มีปัญหาการในคดีอาญาหรือคดีทางแพ่งที่ไม่มากนัก จึงขาดความจำเป็นและไม่สนใจที่จะศึกษากฎหมายเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยสอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญท่านหนึ่งว่า

การทำงานในพื้นที่ตำบลคลองใหม่นั้น เนื่องจากในพื้นที่ไม่ค่อยเกิดการกระทำความผิดทางอาญาหรือทางแพ่งมากนัก หรืออาจเกิดจากปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ทางแพ่ง หรือได้รับคำสั่งทางด้านกฎหมายของประชาชนที่ร้องเรียนไปยังอำเภอแล้วถูกส่งมายังตำบลคลองใหม่ เช่น การตรวจสอบการรุกล้ำที่ดิน ความเป็นอยู่ของประชาชน เหตุรำคาญ ทะเลาะวิวาทของชาวบ้าน หรือแรงงานในโรงงาน ระดับความรู้ทางด้านกฎหมายในพื้นที่ของประชาชนในตำบลคลองใหม่ มีระดับทั่ว ๆ ไป เนื่องจากถ้าไม่เกิดปัญหาในเรื่องนั้น ก็จะไม่มีการศึกษาถึงข้อกฎหมายในเรื่องนั้น เพราะส่วนใหญ่ประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองใหม่ ไม่ได้ประสบกับปัญหาอาชญากรรมหรือเรื่องร้ายแรงเกี่ยวกับคดีอาญา หรือคดีแพ่ง ระดับความรู้ทางด้านกฎหมายจึงมีระดับทั่ว ๆ ไปซึ่งบุคคลนั้นพอที่จะเรียนรู้ได้ เช่น การทำร้ายร่างกายย่อมมีความผิด การลักขโมย การพนัน เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า ควรปลูกฝังให้ประชาชนในชุมชน มีความคิดที่จะพัฒนา สร้างเสริมความเข้าใจและทักษะที่จะให้พลเมืองในสังคมมีส่วนร่วมของความ เป็นพลเมือง เช่น รู้สิทธิ รู้หน้าที่พลเมืองตามหลักประชาธิปไตย สิทธิพื้นฐานมนุษยชน กระบวนการ ยุติธรรม ซึ่งการที่ปลูกฝังความเป็นพลเมืองเช่นนี้จะส่งผลให้ประชาชนในตำบลคลองใหม่ มีความรู้ และเข้าใจในสิทธิที่พึงมีของตน รวมไปถึงสิทธิทางด้านกฎหมาย เพราะสิทธิมาจากการที่กฎหมาย กำหนด ต้องทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในตนเองรู้ถึงขอบเขตของตนว่าสิ่งใดกระทำได้ หรือไม่สามารถกระทำได้ ในขณะที่ตนเป็นผู้กระทำ เช่น การเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ว่าผิดหรือเป็นผู้ถูกกระทำในการได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ พอรู้ถึงความสำคัญ ในตัวเองจึงจะเริ่มส่งชุดความรู้ทางด้านกฎหมายให้กับคนอื่นได้ทราบด้วยโดยสอดคล้องกับหลักการ เป็นพลเมืองของ (กิจฐเขต ไกรวาส, 2561: 230-231)

วัตถุประสงคที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเห็นไปในทางเดียวกันว่า ช่วงอายุและอาชีพ มีผลต่อการรับรู้กฎหมาย ที่แตกต่างกัน เช่น วัยเด็กจะมีการรับรู้กฎหมายในระดับต่ำ เนื่องจากความคิด ความรู้ การตัดสินใจ ยังมีไม่มากจึงต้องอาศัย ผู้ปกครองในการดูแลเป็นหลักที่จะนำพาให้เด็ก ๆ สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ พออายุเข้าสู่วัยรุ่น ก็เริ่มจะมีการรับรู้ได้ เช่น การทำร้ายร่างกายมีความผิดจะทำให้ได้รับโทษจากการ อบรม รวมไปถึงสื่อออนไลน์ที่แสดงให้เห็นว่า การรับโทษจากการทำร้ายจะมีการกักขัง จำคุก หรือปรับ ทำให้เด็กได้รู้ว่าสิ่งที่จะต้องได้รับโทษถ้ากระทำผิดต่าง ๆ รวมไปถึงการลักทรัพย์ ฉ้อโกง หลอกลวงผู้อื่น จนกระทั่งการกระทำชำเรา เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ จะมีประสบการณ์ ความรู้ ความคิดที่มากขึ้น ส่งผลให้การกระทำต่าง ๆ ผ่านกระบวนการคิดที่มากขึ้นและการรับรู้จะเข้มข้นขึ้น เช่น การประสบพบ เจอด้วยตนเองจากการไปมีส่วนร่วมในทางคดี การเรียนรู้จากหนังสือกฎหมายการได้รับการอบรม ทางด้านกฎหมายต่าง ๆ หรือคนรอบข้างมาเล่าประสบการณ์ให้ฟัง โดยสอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้ ข้อมูลคนสำคัญท่านหนึ่งว่า

อายุเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรับรู้กฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็ก
เนื่องจากเป็นวัยที่ยังไม่สามารถเข้าถึงความรู้ด้านกฎหมาย หรือถ้าเข้า
สู่วัยรุ่นก็อาจจะมีความรู้ทั่ว ๆ ไปยังไม่รู้ข้อเท็จจริงหรือขั้นตอน
กระบวนการต่าง ๆ ของกฎหมาย ไม่ว่าจะเกิดความผิดอาญา และต้อง
มีวิธีพิจารณาความอาญา คือ เขายังไม่รู้ขั้นตอนซึ่งควรให้พ่อแม่
ผู้ปกครองดูแลและให้ความรู้กฎหมายขั้นพื้นฐานอย่างถูกต้อง

ดังนั้น อาชีพการงานมีผลต่อการรับรู้กฎหมายด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการทำงานอยู่ในระบบ โรงงานอุตสาหกรรม มนุษย์เงินเดือนหาเช้ากินค่ำ โดยคนกลุ่มนี้ต้องมุ่งเน้นที่การดำรงชีพเป็นหลักพวก เขาจึงมีโอกาสดูแลที่จะได้เรียนรู้กฎหมายเท่าที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพหรือการปฏิบัติงานเท่านั้น จึงเป็น

การยากที่จะเชิญคนกลุ่มนี้มาอบรมให้ความรู้ หรือผู้มีอาชีพเกษตรกรจะสามารถเชิญมาอบรมให้ความรู้ได้ เนื่องจากทำงานไม่ได้จำกัดเวลาเหมือนกับบุคคลที่ทำงานในหน่วยงานราชการหรือเอกชน ซึ่งทุกคนต้องให้ความสำคัญกับทุกรูปแบบของการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ (ผุสดี กลิ่นเกษร, 2562: 32-35)

วัตถุประสงค์ที่ 3

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเห็นไปในทางเดียวกันว่าต้องมีการเสริมความรู้ให้กับประชาชนอยู่เรื่อย ๆ เนื่องจากการเรียนรู้เพียง 1-2 ครั้ง อาจจะทำให้ประชาชนไม่สามารถจดจำได้ทั้งหมด เมื่อไม่ได้มีการใช้งานจริง ทั้งกฎหมายมีอยู่มากมายหลายฉบับ จึงต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการสนองต่อความบกพร่องที่เกิดขึ้นในอดีตและถอดบทเรียน และต่อยอดการเรียนรู้ของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นที่จะให้ความรู้และความจำเป็นต่อบุคคลทุกคนที่ขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาในด้านกฎหมาย การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่เพียงหมายถึงการศึกษาผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมการเรียนรู้ทุกรูปแบบตลอดช่วงชีวิตของบุคคลทุกคน ในที่นี้จะเป็นการเรียนรู้ทางกฎหมาย ซึ่งสามารถแยกออกมาได้ 4 ประการ ดังนี้

1. มุมมองแบบองค์รวม การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาไม่ได้จำกัดแค่ในห้องเรียน เปรียบเสมือนระบบนิเวศน์ที่เชื่อมโยงกัน การเรียนรู้มีหลากหลายรูปแบบทั้งแบบเป็นทางการ (เช่น ในโรงเรียน) และไม่เป็นทางการ (เช่น เรียนรู้จากประสบการณ์)
2. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปลี่ยนจากการเน้น “ผู้สอน” มาเป็น “ผู้เรียน” มุ่งเน้นในด้านการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนรู้จึงมีประสิทธิภาพและตรงใจ
3. แรงจูงใจ หัวใจสำคัญที่ขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ “การเรียนรู้ด้วยตนเอง” และ “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม” ผู้เรียนจึงมีความอยากรู้อยากเห็นและใฝ่หาความรู้
4. วัตถุประสงค์ที่หลากหลาย การเรียนรู้ตลอดชีวิตมุ่งเน้นการพัฒนาหลายด้านไม่ได้จำกัดแค่ความรู้ทางวิชาการ แต่รวมถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยสอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญท่านหนึ่งว่า

การจัดอบรมเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการให้ความรู้แก่ประชาชน ในตำบลคลองใหม่ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกความคิด หรือแนวทางในการยุติปัญหาให้คลี่คลาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้ในด้านกฎหมายโดยผ่านนวัตกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเห็นไปในทางเดียวกันว่าการจัดอบรมให้ความรู้ควรจัดแบบบูรณาการ คือ การร่วมมือกันหลายภาคส่วนจัดให้มีการอบรมช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยมุ่งเน้นที่ประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายองค์กรบริหารส่วนตำบลจัดสถานที่ให้ความรู้ ดำรวจ

ให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านกฎหมายในชีวิตประจำวัน เช่น กฎหมายจราจร หรือเชิญพนักงานอัยการ มาให้ความรู้ด้านกฎหมายทางอาญา หรือเชิญทนายความมาให้ความรู้ด้านกฎหมายทางแพ่ง จะเห็นว่าแต่ละส่วนจะมีบทบาทของตนเอง มีความโดดเด่นในตัวเอง เราควรนำข้อเด่นของแต่ละภาคส่วนมา ร่วมกันและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับประโยชน์ให้มากที่สุด

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญเห็นไปในทางเดียวกันว่าการสร้างแผ่นพับ วารสาร โปสเตอร์ เป็นสิ่งที่เหมาะสมกับการนำมาเผยแพร่กับคนในชุมชน เนื่องจากเป็นสิ่งที่สามารถดูแล้วเข้าใจ โดยต้อง เป็นเนื้อหาที่สรุปใจความได้กระชับและได้ใจความในเอกสารนั้น ๆ โดยสอดคล้องกับความเห็นของผู้ให้ ข้อมูลคนสำคัญท่านหนึ่งว่า

ถ้ามีหน่วยงานของรัฐที่จะให้ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายกับ
ประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหรือแผ่นพับมาแนะนำให้
ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ ย่อมทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้
ด้านกฎหมายในการดำเนินชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังเป็นการช่วยลด
ปัญหาการเกิดข้อพิพาทของประชาชนในพื้นที่

จะเห็นได้ว่าเอกสารหรือแผ่นพับสามารถสร้างองค์ความรู้ทางด้านกฎหมายให้กับประชาชน ในพื้นที่ได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงเนื้อหาให้กระชับและได้ใจความ มีสีสันมีรูปประกอบและต้องสะดวก ในการหยิบไปอ่าน ประการสำคัญ หากสามารถเผยแพร่ผ่านระบบสารสนเทศได้จะทำให้บุคคลทั่วไป สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในชีวิตประจำวันให้กับประชาชนทุกคน เพื่อให้รู้สิทธิและหน้าที่ของตน โดยมีการทำงานแบบบูรณาการ ร่วมกัน เช่น หน่วยงานทางปกครอง ทหาร ตำรวจ เป็นต้น และควรสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการ อบรม เช่น ถ้าเข้าร่วมกิจกรรมตามหัวข้อกฎหมายให้ครบตามจำนวนที่กำหนดจะมีการแจก คุกกี้ ส่วนลดในการนำไปซื้ออาหาร หรือ มีการมอบประกาศนียบัตรหลังจากที่เข้ารับการอบรมเสร็จแล้ว

2. ควรสร้างโอกาสให้กับทุกคนในชุมชนที่ต้องการศึกษาทางกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ของอายุ หรืออาชีพ ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น มีการใช้สื่อออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็น Facebook, Instagram, Tiktok โดยต้องมีการสร้างสื่อเป็น คลิปละครสั้น ละครคุณธรรม การ์ตูนกฎหมาย บทเรียน ออนไลน์ เป็นต้น และสร้างการรับรู้อย่างต่อเนื่อง เช่น การประชาสัมพันธ์ลงในสื่อออนไลน์

3. ควรสร้างชุดองค์ความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา เช่น สร้าง Page Facebook ประชาสัมพันธ์ละครสั้นหรือละครคุณธรรมที่สอดแทรกกฎหมาย จะสามารถดึงความสนใจ ให้ประชาชนเข้ามาดู หรือจะมีการสร้างบทเรียนออนไลน์แล้วประชาสัมพันธ์ผ่าน Page Facebook

หรือมีการสร้างโปสเตอร์แล้วนำไปติดไว้ในชุมชนที่ โดยมีภาพสีและเนื้อหาที่โดดเด่นสะดุดตา สร้างแผ่นพับควบคู่กับเนื้อหาโปสเตอร์เพื่อที่ประชาชนจะได้นำไปอ่านได้

เอกสารอ้างอิง

- กิจฐเขต ไกรวาส. (2561). รูปแบบการให้การศึกษาทางการเมืองเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง
ในระบบประชาธิปไตย. *วารสารชุมชนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 12(1), 228-244.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2555.) *กฎหมายอาญาความผิด* (พิมพ์ครั้งที่ 2). จีรรัชการพิมพ์.
- จตุพร ออมสิน. (2564). การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์กรอบแนวคิดทฤษฎีทางสังคมในศาสตร์พื้นฐาน
การศึกษาร่วมสมัย. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 49(1), 1-19.
- ณรงค์เดช สรุโฆษิต. (2552.) *กฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในประเทศ
อังกฤษศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.
สถาบันพระปกเกล้า*.
- ณัฐพงษ์ คันธรส, อัมฤตา สารธิวงศ์, และอัญธิชา รุ่งแสง. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง. *วารสารวิชาการ
วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 4(1), 1-18.
- เทียมดาว ทองโกฏ และคณะ. (2565). การรับรู้และความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตาม
พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น พ.ศ. 2559. *วารสารศูนย์
อนามัยที่ 9: วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 10(1), 45-61.
- ธนาชัย สุนทรอนันต์ชัย และคณะ. (2562.) *หน้าที่ของพลเมืองกับการเสริมสร้างสิทธิเสรีภาพสู่ความ
เป็นพลเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร.
- นุรัตน์ ปวนคำมา, และฤทธิภูมิ กัลยาณภัทรศิษฐ์. (2565). มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแล
และส่งเสริมธุรกิจแบ่งปันที่พักแรมระยะสั้น: ศึกษาเปรียบเทียบประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น
และเมืองซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา. *วารสารวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์*, 51(2), 250-291.
- ปรีดี ประทุมสุวรรณ์. (2562). การศึกษาเพื่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก: การเรียนรู้แบบบูรณา
การสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 2(1), 90-103.
- ประเวศ วะสี. (2555). *ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ความเท่าเทียมและการพัฒนา*. มูลนิธิสธารณสุข
แห่งชาติ (มสช).
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.

- สุสติ กลิ่นเกสร. (2562). *หนังสือประมวลบทความ*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์. (2551). *กฎหมายพื้นฐานสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี*. พี. เพรส.
- ยุวีสร์ชญา ยกชีว. (2566). *ตัวบทย่อมาตราสำคัญ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*. พี.เค.เค. พรินติ้ง.
- วัฒนา คณาวินยา. (2566). กฎหมายต้นแบบว่าด้วยแบบของสัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ. *วารสารวิชานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 11(2), 72-83.
- วุฒิชัย จำนงค์. (2523.) *พฤติกรรมการณ์ตัดสินใจ*. โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.
- อธิวัฒน์ วรนิธิภาคย์. (2566). ปรัชญาทางสังคมศาสตร์และการวิเคราะห์ทฤษฎีลำดับขั้นของความ ต้องการของอับราฮัม ฮาโรลด์ มาสโลว์. *วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ*, 4(3), 57-71.
- อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง, และจิรัชยา เจียวกีก. (2563). การถอดบทเรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตใน มนุษย์. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 14(2), 241-250.
- อารมณ โกงหลง, และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2561). การรับรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้ประสพภัยจากกรณ พ.ศ. 2535 ของเยาวชนที่ใช้รถจักรยานยนต์ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 11(2), 225-248.